

Innviðaráðuneytið
Skrifstofa samgangna
Sölvhóls götu 7
101 Reykjavík

Reykjavík, 7. október 2022

Efni: Umsögn um drög að frumvarpi til breytinga á umferðarlögum nr. 77/2019

Til að takasta á við loftslagsógnina þurfum við að breyta ferðahegðun og minnka bílaumferð.

Hopp sem samgöngufyrirtæki er á síðastliðnum þremur árum búið að sýna og sanna mikilvægi deilirafskútunnar sem ferðamáta. Um 40.000 manns nota Hopp á höfuðborgarsvæðinu í hverjum mánuði og voru farnar að meðaltali 11.000 ferðir á dag í september síðastliðnum. Fólkið kallar á val og hafa þau valið fjölbreytta og umhverfisvæna ferðamáta. Samgöngufyrirtæki eins og Hopp munu eiga stóran þátt í þróun samgangna í Reykjavík, sem og annarra borga, og breyta þeim til hins betra.

Ný afstaðið umferðarþing Samgöngustofu endaði á fyrirlestri frá Karli Friðrikssyni, framkvæmdastjóra Framtíðarseturs Íslands. Þar sagði hann að framtíðinni sé ekki hægt að fresta, hún gefur enga afslætti og hún ilmar af tækifærum. Það mikilvægasta sem stjórnvöld verða að huga að er að setja ekki lög og reglur sem hamla framtíðarþróun og nýsköpun í samgöngum. Nýir samgöngumátar eins og rafskúta eða önnur smáfarartæki eru hluti af þeim kröftum sem munu ráða för í framtíðinni. Að þessum kröftum þarf að hlúa - ekki hefta og hamla þróun þeirra með hertum lögum og reglugerðum.

Nýsköpun í samgöngum er það sem við þufum að horfa til, við þurfum að vinna hratt við að þróa umhverfissvæna ferðamáta og að inniviðir og regluverk passi við ferðamáta framtíðarinnar.

Hopp fagnar því að vinna sé hafin við að huga að öryggi óvarinna vegfarenda og gefur eftirfarandi umsögn um einstaka greinar frumvarpsdraganna.

Skilgreining smáfarartækja (1. og 3. gr.)

Í 1. gr. frumvarpsdraganna er sérstakur flokkur farartækja búinn til fyrir rafhlaupahjól og jafnvægishjól. Sá flokkur nær þó ekki yfir rafdrifin reiðhjól. Engin skýring er gefin á því að einungis hluti rafknúinna smáfarartækja falli undir þessa skilgreiningu, en af samhenginu má ráða að þrennt ráði þar för, að banna börnum yngri en 13 ára að nota smáfarartæki, að heimila slík farartæki á akbrautum þar sem hámarkshraði er 30 km/klst eða minna og koma notendum smáfarartækja undir sama refsiramma og ökumönnum bifreiða séu þeir staðnir að ölvun við akstur. Í framhaldi af því að skilgreina smáfarartæki sérstaklega frá reiðhjólum í drögunum er flækjustig laganna aukið með því að taka sérstaklega fram í 3. gr. að smáfarartæki lúti sömu reglum og reiðhjól nema annað sé tekið fram. Hopp telur þó jákvætt ef það er vilji löggjafans að skilgreina rafskútur sérstaklega, að slíkt sé aðeins gert með takmörkun á hraða, en ekki með takmörkun á vélarafli eða stærð, enda væri slíkt eingöngu til þess fallið að takmarka umhverfissvæna framþróun farartækja sem teljast til örflæðis.

Notkun smáfarartækja þar sem hámarkshraði er 30 km/klst eða minna (4. gr.)

Hopp fagnar því að þessi tillaga starfshóps um smáfarartæki hafi ratað inn í frumvarpsdrögin. Akbrautir í þéttbýli þar sem hraði bíla er nálægt hraða smáfarartækja eru miklum mun öruggari fyrir notendur smáfarartækja en gangstéttir. Þar sem öll hönnun umferðarmannvirkja síðustu aldar sneri að því að greiða veg bílsins eru akbrautir oftast sléttar, með gott útsýni til allra átta, upplýstar og vel merktar. Gangstéttir eru hins vegar

þröngar, oft hellulagðar, með háum gangstéttarbrúnum með reglulegu millibili og oft illa upplýstar. Einnig er mjög algengt að bílum sé lagt við gangstéttir þannig að framhjól bílsins nemi við gangstéttarbrún og bíllinn skagi þannig inn á þegar þrönga gangstéttina. Þetta skapar mikið óöryggi fyrir notendur smáfarartækja sem og gangandi vegfarendur. Einnig munu smáfarartæki hægja á annarri umferð á akbrautum þar sem 30 km hámarkshraði er oft ekki virtur af ökumönnum bifreiða.

Bann við notkun 13 ára og yngri á smáfarartækjum (5. gr.)

Í greinargerð með frumvarpsdrögum eru engar ástæður gefnar fyrir þeirri íþyngjandi aðgerð að banna 13 ára og yngri að nota smáfarartæki. Sérstaklega er þessi tillaga furðuleg þar sem í sömu grein núverandi umferðarlaga (44. gr.) er 9 ára og yngri bannað að hjóla á reiðhjóli á akbraut nema undir eftirliti. Hopp telur miklu vænlegra til árangurs að hið opinbera tryggi umferðarfræðslu fyrir börn og ungmenni sem taki mið af nýjum ferðavenjum og hvetji til notkunar þeirra á öruggan hátt. Öruggar og umhverfisvænar ferðavenjur þarf að rækta frá unga aldri, ekki banna.

Hlutlæg viðmið við ölvun við akstur smáfarartækis (6., 7. og 14. gr.)

Notkun á rafhlaupahjólum undir áhrifum áfengis er vandamál sem þarf að taka á. Einungis er lögð til ein leið í frumvarpsdrögunum að því marki. Lagt er til að notendur smáfarartækja sæti sömu viðurlögum og ökumenn bifreiða þegar kemur að ölvun við akstur, þ.e. allt að tveggja ára fangelsi. Við þetta er tvennt að athuga. Í fyrsta lagi eru afleiðingar slysa og óhappa sem ökumenn bíla munu valda margfalt meiri en nokkur notandi smáfarartækis getur orðið valdur að. Smáfarartæki eru flest innan við 50 kg, komast aðeins í 25 km hámarkshraða og bjóða fæst upp á að hafa farþega. Þyngd bíla er hins vegar mæld í tonnum og hámarkshraði þeirra einskorðast aðeins við afl vélarinnar og loftmótstöðu. Bílar eru einnig margfalt líklegri til að valda alvarlegum slysum eða dauða annarra vegfarenda. Þess má geta að refsiramminn er einnig tvö ár fyrir að sigla farþegaskipi undir áhrifum áfengis, kynferðislega áreitni og peningafals, svo fátt eitt sé

nefnt. Því er morgunljóst að tveggja ára refsiramma nær langt út fyrir það sem eðlilegt gæti talist miðað við þann skaða sem mögulega gæti hlotist af refsiverða athæfinu. Í öðru lagi skýtur skökku við að gera mun stífari kröfur til notenda smáfarartækja en annarra virkra ferðamáta. Reiðhjól ferðast hraðar en smáfarartæki og hestar eru mun þyngri en smáfarartæki. Engu að síður eru smáfarartæki sigtuð út úr núverandi löggjöf og lagt til að hlutlæg viðmið mælinga á ölvun nái til þeirra. Hopp telur að þessar tillögur gangi mun lengra en þörf sé á.

Forvarnir og fræðsla eru mun betur til þess fallnar að ná því markmiði. Það er ekki bara nauðsynlegt að fræða almenning um rétta meðferð nýrra samgöngumáta, heldur þarf líka að koma af stað umræðu meðal almennings sem hvetur til réttrar notkunar á rafskútum sem og öðrum nýjungum í samgöngum. Hopp hefur undanfarin ár ráðstafað talsverðum fjármunum í auglýsingar um rétta notkun á rafskútum fyrirtækisins. Hið opinbera þyrfti að gera slíkt hið sama í ríkum mæli, sérstaklega í grunn- og framhaldsskólum, en einnig meðal almennings.

Lokaorð

Hopp telur ýmsar aðrar leiðir en þær sem lagðar eru til í frumvarpsdrögunum betur til þess fallnar að hafa jákvæð áhrif á umferðarmenningu og slysaþættu af notkun smáfarartækja. Fyrst og fremst þarf að auka fræðslu hjá almenningi nú þegar nýir samgöngumátar eru að ryðja sér til rúms. Sérstaklega þarf að auka fræðslu um áhættuna af því að stýra smáfarartækjum undir áhrifum áfengis. Samgöngustofa hefur í gegnum tíðina skipulagt stórar auglýsingaherferðir í sjónvarpi, prentmiðlum, netmiðlum og útvarpi gegn ölvun við akstri undir stýri bíla. Hopp telur kominn tími á slíka herferð varðandi smáfarartæki.

Ríki og sveitarfélög þurfa að bæta samgönguinnviði fyrir virka ferðamáta. Gangstéttabrunir, illa merktar framkvæmdir, sandur á stígum og hjólastígar sem bara allt í einu enda eru nokkur af fjölmörgum dæmum um samgöngumannvirki sem gera lítið eða

ekkert ráð fyrir öðrum samgöngumátum en bílum. Sérstaklega er algengt að framkvæmdir loki á gangstéttar, göngustíga og hjólastíga á meðan greitt er fyrir umferð ökutækja eftir fremsta megni. Nokkuð hefur áunnist í hönnun og gerð hjólastíga undanfarin ár, en betur má ef duga skal.

Rafskútur hafa haft gríðarlega jákvæð áhrif á „skutlið“, akstur foreldra á börnum og unglingum á ýmis konar æfingar og viðburði. Í stað þess að banna börnum yngri en 13 ára að nota smáfarartæki væri mun skynsamlegra að hefja fræðslu um notkun þeirra hjá börnum á fyrstu árum skólagöngunnar. Þannig er hægt að leggja grunninn að réttri notkun smáfarartækja í stað þess að banna börnum að nýta umhverfisvæna ferðamáta.

f.h. Hopp ehf.

Eiríkur Rafn Rafnsson
forstöðumaður stjórnsýslumála

f.h. Hopp Reykjavík

Sæunn Ósk Unnsteinsdóttir
framkvæmdastjóri